

Död ved berikar skogsnaturen

Död ved behövs för att trygga skogsnaturens biologiska mångfald. Den tjänar som näring, växtunderlag och förökningsplats för ett stort antal arter. Att spara död ved är ett kostnadseffektivt och lätt sätt att ta hänsyn till naturen.

Mycket liv i död ved

En femtedel, cirka 5 000, av de skogslevande arterna i Finland behöver murknande ved. Av dessa arter klassas ungefär 500 som hotade eller nära hotade arter. Olika insekter, tickor, mossor och lavar, men också många fåglar och däggdjur behöver död ved.

Mängden död ved är viktig, men det är också den döda vedens kvalitet. Olika arter är beroende av olika slag av död ved. Stående och liggande död ved, grova och klena stammar samt olika trädslag är livsmiljöer för olika arter. Också graden av murkenhet, alltså hur länge trädet varit dött, har betydelse.

- Många fåglar häckar i hål i stående döda träd. Till exempel talltitan kan göra ett bohål i en mjuk björkstam, medan en ihålig bruten torraka ger slagugglan en boplats.
- Stående döda granar som tappat barken är viktiga födoträd för hackspettar, speciellt på vintern.
- En del pollinerare har bon i håligheter som skalbaggar gjort i döda träd.
- Flera rötsvampar lever i mossbelupna lågor.

Död ved är ett viktigt kollager i skogen. Grova döda stammar kan finnas kvar i allt från tiotals till hundratals år. Död ved spelar också en viktig roll i skogens näringskretslopp.

Spara död ved i skogsbruket

Att spara död ved är en väldigt viktig naturhänsynsåtgärd i skogsbruket. Också certifieringssystemen innehåller anvisningar om att spara död ved. I synnerhet behövs det fler grova döda träd i våra skogar. Skogsägaren lider ingen ekonomisk förlust av att låta murknande ved murkna i fred.

- Låt torrakor och annan stående död ved stå kvar.
- Spara markliggande grova döda träd och flytta dem vid behov bort från körstråken.
- Om ett stående dött träd utgör en säkerhetsrisk, fäll det och låt det ligga.
- Låt enstaka vindfällan ligga kvar och murkna.
- Spara naturvårdsträd av olika trädslag vid avverkning. De är framtida död ved.

Högstubbar ökar mängden död ved

Man gör en högstubbe genom att kapa av ett träd på 2–6 meters höjd så att det blir död ved. Den avkapade delen kan man gärna låta ligga kvar på marken och murkna. Till exempel en högstubbe av glasbjörk murknar på ett par år, så att hackspettar och mesar kan bygga bo i den. Högstubbar är ett lätt och kostnadseffektivt sätt att öka biodiversiteten när man avverkar.

- Gör högstubbar vid alla avverkningar, i synnerhet om det inte finns annan död ved i området.
- Välj gärna lövträd. En glasbjörk av massavedsmått kan bli en högstubbe.
- Man kan också göra en högstubbe av ett naturvårdsträd som riskerar att falla över en väg, byggnad eller elledning.

Men risken för skadeinsekter då?

Enstaka träd som blåst omkull eller brutits av snöns tyngd kan man lämna kvar i skogen. Men kom ihåg att skogsskadelagen kräver att skadade färska barrträd transporteras bort om de är många. Döda träd som redan tappat barren och håller på att tappa också barken utgör däremot ingen ökad risk för barkborrar. Döda lövträd medför ingen risk för skadeinsekter.

Monimetsä-projektet genomförs av Finlands skogscentral och Tapio i samarbete med Skogsindustrin rf, MTK och Maskinföretagarna rf. Projektet är en del av den nationella skogsstrategin och det finansieras av Jord- och skogsbruksministeriet.